

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน และการสร้างคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง จ.ตราด ประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

(1) ศึกษาการรับรู้ต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว ความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีผลต่อความพึงพอใจและความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง จ.ตราดของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

(2) เพื่อศึกษาแนวคิดจากบุคคล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มต่างๆ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การสร้างความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนและการสร้างคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง จังหวัดตราด

(3) บูรณาการการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพออกมาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนและคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการสร้างคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวของเกาะช้าง เพื่อการพัฒนาความยั่งยืนของการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นควบคู่กับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนี้ให้คงความโดดเด่นสวยงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติตลอดไป

5.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ/เชิงพรรณนา

ผลจากการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25-34 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานทางการค้า มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือน 15,000-29,999 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25-34 ปี สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพเป็นผู้เชี่ยวชาญมีอาชีพ มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือน 125,000 บาทขึ้นไป และมีภูมิลำเนาอยู่ในแถบยุโรป

5.1.2 ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด

(1) จำนวนครั้งการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด ส่วนใหญ่ไม่เคยท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด มาก่อน มีจำนวนครั้งการท่องเที่ยวรวมครั้งนี้ด้วยโดยเฉลี่ยประมาณ 3 ครั้ง

(2) สาเหตุ/ความสำคัญที่นักท่องเที่ยวเลือกท่องเที่ยวที่เกาะช้าง จ.ตราด

ประเด็นที่นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญ ในการเลือกท่องเที่ยวที่เกาะช้าง จ.ตราด ในระดับมากที่สุดคือ ประเด็นอื่นๆ เช่น อากาศดี ความสวยงามของสถานที่ เป็นต้น รองลงมาคือ ประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับมาก คือ หาดทรายมีความสวยงาม ประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับค่อนข้างมาก คือ ความหลากหลาย/ความอุดมสมบูรณ์ของปะการังและสัตว์ทะเล ความง่าย/สะดวกต่อการท่องเที่ยว การแนะนำจากเพื่อน/คนรู้จัก ความหลากหลายของกิจกรรมทางน้ำ และต้นทุน/ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ส่วนประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คือ เคยมีประสบการณ์ที่ดีมาก่อน ตามลำดับ

ประเด็นที่นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสำคัญ ในการเลือกท่องเที่ยวที่เกาะช้าง จ.ตราดในระดับมากที่สุด คือ ประเด็นอื่นๆ เช่น อากาศดี ความเงียบสงบของสถานที่ เป็นต้น ประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับมาก คือ หาดทรายมีความสวยงาม ประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับค่อนข้างมาก คือ การแนะนำจากเพื่อน/คนรู้จัก รองลงมาคือ ความง่าย/สะดวกต่อการท่องเที่ยว ประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คือ ความหลากหลาย/ความอุดมสมบูรณ์ของปะการังและสัตว์ทะเล เคยมีประสบการณ์ที่ดีมาก่อน ประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับค่อนข้างน้อย คือ ความหลากหลายของกิจกรรมทางน้ำ และต้นทุน/ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ตามลำดับ

(3) พฤติกรรมการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด ของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด ส่วนใหญ่มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบท่องเที่ยวด้วยตนเอง มีจำนวนบุคคลที่ไปท่องเที่ยวด้วย 4-10 คน มีการพักค้างคืนในเกาะช้าง พักค้างคืนในเกาะช้างในรูปแบบบังกะโล และมีจำนวนคืนที่พักในเกาะช้างโดยเฉลี่ยประมาณ 2 คืน

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด ส่วนใหญ่มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบท่องเที่ยวด้วยตนเอง มีจำนวนบุคคลที่ไปท่องเที่ยวด้วย 2-3 คน มีการพักค้างคืนใน

เกาะช้าง พักค้างคืนในเกาะช้างในรูปแบบบังกะโล และมีจำนวนคืนที่พักในเกาะช้างโดยเฉลี่ยประมาณ 7 คืน

(4) สิ่งที่นักท่องเที่ยวนึกถึงเป็นอันดับแรกเมื่อได้ยินชื่อเกาะช้าง จ.ตราด

สิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนึกถึงเป็นอันดับแรกเมื่อได้ยินชื่อเกาะช้าง จ.ตราด คือ ความสวยงามของทะเล รองลงมาคือ ความสวยงามของหาดทราย การดำน้ำ และปะการังตามลำดับ

สิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินึกถึงเป็นอันดับแรกเมื่อได้ยินชื่อเกาะช้าง จ.ตราด คือ ความสวยงามของหาดทราย รองลงมาคือ ช้าง และความสวยงามของธรรมชาติตามลำดับ

(5) ผลประโยชน์หรือคุณค่าที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด

ผลประโยชน์หรือคุณค่าที่นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับจากการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด คือ การพักผ่อน/การผ่อนคลาย รองลงมาคือ ความสุข/ความสนุกสนาน/ความเพลิดเพลิน และความสวยงามของธรรมชาติ ตามลำดับ

ผลประโยชน์หรือคุณค่าที่นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รับจากการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด คือ การพักผ่อน/การผ่อนคลาย รองลงมาคือ ความสวยงามของธรรมชาติ และอสังหาริมทรัพย์ของผู้คนในท้องถิ่น ตามลำดับ

(6) ลักษณะที่โดดเด่นของเกาะช้างที่เหนือกว่าเกาะที่เป็นคู่แข่งอื่นๆ

ลักษณะที่โดดเด่นของเกาะช้างที่เหนือกว่าเกาะที่เป็นคู่แข่งอื่นๆ ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ ความสวยงามของธรรมชาติ (ทะเล หาดทราย ป่าไม้ ปะการัง) รองลงมาคือ ความสะดวกของการเดินทาง และความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม ตามลำดับ

ลักษณะที่โดดเด่นของเกาะช้างที่เหนือกว่าเกาะที่เป็นคู่แข่งอื่นๆ ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติ คือ ความเงียบสงบ รองลงมาคือ ความสวยงามของธรรมชาติ (ทะเล หาดทราย ป่าไม้ ปะการัง) และอสังหาริมทรัพย์ของผู้คนในท้องถิ่น ตามลำดับ

(7) ระดับความชอบของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด

นักท่องเที่ยวชาวไทย มีความชอบต่อการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด ในระดับมาก ในเรื่องหาดทราย/น้ำทะเล รองลงมาคือ เรื่องอื่นๆ (เช่น น้ำตก ป่าไม้ ผู้คน ที่พัก เป็นต้น) และหมู่เกาะต่างๆ และนักท่องเที่ยวมีความชอบในระดับค่อนข้างมาก ในเรื่องชีวิตสัตว์น้ำใต้ท้องทะเล และปะการัง ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติ มีความชอบต่อการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด ในระดับมาก ในเรื่องหาดทราย/น้ำทะเล รองลงมาคือ เรื่องอื่นๆ (เช่น น้ำตก ป่าไม้ ผู้คนที่พัก เป็นต้น) มีความชอบในระดับค่อนข้างมาก ในเรื่องหมู่เกาะต่างๆ และนักท่องเที่ยวมีความชอบในระดับปานกลาง ในเรื่องชีวิตสัตว์น้ำใต้ท้องทะเล และปะการัง ตามลำดับ

(8) ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวรวมทั้งหมดโดยเฉลี่ย 9,294.32 บาท เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า มีค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางเฉลี่ย 2,104.45 บาท ค่าใช้จ่ายด้านที่พักเฉลี่ย 2,942.35 บาท ค่าใช้จ่ายในการซื้อปิ้งเฉลี่ย 1,857.13 บาท ค่าใช้จ่ายด้านอาหาร/เครื่องดื่มเฉลี่ย 2,226.92 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ (เช่น ค่าน้ำกิจกรรมต่างๆ) เฉลี่ย 1,891.18 บาท

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวรวมทั้งหมดโดยเฉลี่ย 17,207.62 บาท เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า มีค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางเฉลี่ย 3,081.80 บาท ค่าใช้จ่ายด้านที่พักเฉลี่ย 6,360.96 บาท ค่าใช้จ่ายในการซื้อปิ้งเฉลี่ย 2,820.57 บาท ค่าใช้จ่ายด้านอาหาร/เครื่องดื่มเฉลี่ย 4,655.73 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ (เช่น ค่าน้ำกิจกรรมต่างๆ) เฉลี่ย 3,485.53 บาท

(9) กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะที่พำนักในเกาะช้าง จ.ตราด

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยทำขณะที่พำนักในเกาะช้าง จ.ตราด 3 อันดับแรก คือ ชมทัศนียภาพรอบเกาะ โดยเรือ รองลงมาคือ คำน้ำ และกิจกรรมกีฬาทางน้ำ ตามลำดับ

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต่างชาติทำขณะที่พำนักในเกาะช้าง จ.ตราด 3 อันดับแรก คือ กิจกรรมอื่นๆ (เช่น เดิน/นั่งเล่นชายหาด ว่ายน้ำ ชี่ช้าง) รองลงมาคือ ชมทัศนียภาพรอบเกาะ โดยเรือ และกิจกรรมกีฬาทางน้ำ ตามลำดับ

(10) แหล่งข้อมูลที่นักท่องเที่ยวใช้มากที่สุดในการวางแผนเดินทางมาเกาะช้าง

จ.ตราด

แหล่งข้อมูลที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้มากที่สุดในการวางแผนเดินทางมาเกาะช้าง จ.ตราด 3 อันดับแรก คือ บุคคล รองลงมาคือ เว็บไซต์ของการท่องเที่ยวไทย และเว็บไซต์ท่องเที่ยวท้องถิ่น ตามลำดับ

แหล่งข้อมูลที่นักท่องเที่ยวต่างชาติใช้มากที่สุดในการวางแผนเดินทางมาเกาะช้าง จ.ตราด 3 อันดับแรก คือ บุคคล รองลงมาคือ เว็บไซต์ท่องเที่ยวท้องถิ่น และอื่นๆ (เช่น หนังสือท่องเที่ยว Lonely Planet) ตามลำดับ

(11) ชนิดของการโฆษณาเจาะช่องที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

ชนิดของการโฆษณาเจาะช่องที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย 3 อันดับแรก คือ เว็บไซต์ รองลงมาคือ นิตยสาร/หนังสือพิมพ์ และอื่นๆ (เช่น เพื่อน/คนรู้จัก) ตามลำดับ

ชนิดของการโฆษณาเจาะช่องที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 3 อันดับแรก คือ เว็บไซต์ รองลงมาคือ อื่นๆ (เช่น เพื่อน/คนรู้จัก หนังสือท่องเที่ยว) และแผ่นพับ ตามลำดับ

(12) ความคิดเห็นต่อการโฆษณาเจาะช่องที่นักท่องเที่ยวได้เห็น

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการโฆษณาเจาะช่องที่ได้เห็นโดยรวมในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการโฆษณาเจาะช่องที่ได้เห็นในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ ด้านความน่าสนใจ รองลงมาคือ ด้านความเพลิดเพลิน ด้านความน่าเชื่อถือ และด้านการให้ข้อมูล ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการประเมินการโฆษณาโดยรวมเกี่ยวกับเจาะช่องที่ได้เห็นในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการประเมินการโฆษณาเกี่ยวกับเจาะช่องที่ได้เห็นในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูล รองลงมาคือ ด้านความน่าสนใจ ด้านความน่าเชื่อถือ และด้านความเพลิดเพลิน ตามลำดับ

(13)ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเว็บไซต์ที่ใช้ในการค้นหาข้อมูลเจาะช่อง

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีทัศนคติต่อเว็บไซต์ที่ใช้ในการค้นหาข้อมูลเจาะช่องโดยรวมในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อเว็บไซต์ที่ใช้ในการค้นหาข้อมูลเจาะช่องในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ เรื่องเว็บไซต์ง่ายต่อการใช้ รองลงมาคือ เว็บไซต์มีรูปภาพและกราฟิกที่มีประโยชน์ เว็บไซต์มีคุณภาพสูง และข้อมูลจากเว็บไซต์มีความสมบูรณ์ ตามลำดับ

(14)บุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวมากที่สุดในการตัดสินใจเดินทางมาเจาะช่อง

บุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยมากที่สุดในการตัดสินใจเดินทางมาเจาะช่อง คือ เพื่อน รองลงมาคือ ตนเอง และครอบครัว ตามลำดับ

บุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติมากที่สุดในการตัดสินใจเดินทางมาเจาะช่อง คือ เพื่อน รองลงมาคือ ตนเอง และคู่สมรส ตามลำดับ

5.1.3 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนของเจาะช่อง

5.1.3.1 ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม

(1) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: ทรัพยากรธรรมชาติ

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: ทรัพยากรธรรมชาติในเกาะช้างโดยรวมในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องความใสสะอาดของน้ำทะเล รองลงมาคือ มีความงดงามโดดเด่นของหมู่เกาะต่างๆ และมีทัศนียภาพและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติบริเวณรอบเกาะ และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องความขาวของหาดทราย และปะการัง ฝูงปลา สิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเล และสภาพของปะการัง ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: ทรัพยากรธรรมชาติในเกาะช้างโดยรวมในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องมีความงดงามโดดเด่นของหมู่เกาะต่างๆ รองลงมาคือมีทัศนียภาพและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติบริเวณรอบเกาะ ความใสสะอาดของน้ำทะเล และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องความขาวของหาดทราย และปะการัง ฝูงปลา สิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเล และสภาพของปะการัง ตามลำดับ

(2) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: ทรัพยากรทางวัฒนธรรม

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: ทรัพยากรทางวัฒนธรรมในเกาะช้างโดยรวมในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ มีความง่ายต่อการสื่อสารกับคนในท้องถิ่น รองลงมาคือ ความมีอัธยาศัยไมตรีของคนในท้องถิ่น คนในท้องถิ่นมีความซื่อสัตย์และจริงใจ ความน่าสนใจของวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น มีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ และมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: ทรัพยากรทางวัฒนธรรมในเกาะช้างโดยรวมในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องความมีอัธยาศัยไมตรีของคนในท้องถิ่น รองลงมาคือ คนในท้องถิ่นมีความซื่อสัตย์และจริงใจ และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องมีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ความน่าสนใจของวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น มีความง่ายต่อการสื่อสารกับคนในท้องถิ่น และมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ตามลำดับ

5.1.3.2 ทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่

(1) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: ขอบเขตของกิจกรรม/กิจกรรมพิเศษ

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: ขอบเขตของกิจกรรม/กิจกรรมพิเศษโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ มีกิจกรรมทางน้ำที่หลากหลาย รองลงมาคือ มีกิจกรรมชายหาดมากมาย มีกิจกรรมสำหรับครอบครัว มีกิจกรรมกีฬาผจญภัยที่ดี และมีกิจกรรมและงานเฉลิมฉลองที่น่าสนใจมากมาย ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: ขอบเขตของกิจกรรม/กิจกรรมพิเศษโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ มีกิจกรรมกีฬาผจญภัยที่ดี รองลงมาคือ มีกิจกรรมทางน้ำที่หลากหลาย มีกิจกรรมชายหาดมากมาย มีกิจกรรมสำหรับครอบครัว และมีกิจกรรมและงานเฉลิมฉลองที่น่าสนใจมากมาย ตามลำดับ

(2) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: สาธารณูปโภคการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: สาธารณูปโภคการท่องเที่ยวโดยรวมในเกาะช้างในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องที่พักอาศัย รองลงมาคือ เรือเฟอร์รี่จากตราดไปยังเกาะช้าง ระบบธนาคาร เช่น ตู้ ATM หน่วยแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศ และระบบการโอนเงิน และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องระบบไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ศูนย์บริการข้อมูล นักท่องเที่ยว มีระบบรถประจำทาง (รถสองแถว) ที่ดี และการเดินทางโดยรถโดยสารบนเกาะตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: สาธารณูปโภคการท่องเที่ยวโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี พิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องที่พักอาศัย รองลงมาคือ ระบบธนาคาร เช่น ตู้ ATM หน่วยแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศ และระบบการโอนเงิน เรือเฟอร์รี่จากตราดไปยังเกาะช้าง และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องมีระบบรถประจำทาง (รถสองแถว) ที่ดี ระบบไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว และการเดินทางโดยรถโดยสารบนเกาะ ตามลำดับ

(3) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: การช้อปปิ้ง

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: การช้อปปิ้งในเกาะช้างโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับปานกลางทุกข้อ ดังนี้ เรื่องมีความสะดวกในการเดินทางไปซื้อของขวัญของที่ระลึก รองลงมา

คือ ของขวัญของที่ระลึกมีคุณภาพดีถูกใจ ของขวัญของที่ระลึกสามารถตอบสนองความต้องการได้ ของขวัญ ของที่ระลึกมีให้เลือกหลากหลาย และมีสถานบันเทิงยามราตรี (บาร์ ผับ คาราโอเกะ ไนต์คลับ) จำนวนเพียงพอและเป็นที่ยอดนิยม ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: การช้อปปิ้งในเกาะช้างโดยรวมในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องมีสถานบันเทิงยามราตรี (บาร์ ผับ คาราโอเกะ ไนต์คลับ) จำนวนเพียงพอและเป็นที่ยอดนิยม รองลงมาคือ มีความสะดวกในการเดินทางไปซื้อของขวัญของที่ระลึก ของขวัญของที่ระลึกสามารถตอบสนองความต้องการได้ และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับปานกลาง ในเรื่องของของขวัญของที่ระลึกมีให้เลือกหลากหลาย และของขวัญของที่ระลึกมีคุณภาพดีถูกใจ ตามลำดับ

(4) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: อาหาร/เครื่องดื่ม

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: อาหาร/เครื่องดื่มโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดีในเรื่องนี้ มีความหลากหลายของอาหาร/เครื่องดื่มที่มีรสชาติดี รองลงมาคือ อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพมีคุณค่าทางโภชนาการ อาหารท้องถิ่นมีความแปลก แตกต่าง น่าสนใจ และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับปานกลาง ในเรื่องอาหารและเครื่องดื่มราคาไม่แพง ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: อาหาร/เครื่องดื่มโดยรวมในเกาะช้างในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดีในเรื่องมีความหลากหลายของอาหาร/เครื่องดื่มที่มีรสชาติดี รองลงมาคือ อาหารท้องถิ่นมีความแปลก แตกต่าง น่าสนใจ อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพมีคุณค่าทางโภชนาการ และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องอาหารและเครื่องดื่มราคาไม่แพง ตามลำดับ

5.1.3.3 ปัจจัยสนับสนุน

(1) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านปัจจัยสนับสนุน: ทัศนคติไม่ตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการ

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน: ทัศนคติไม่ตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ เรื่องผู้ให้บริการมีทัศนคติไม่ตรี รองลงมาคือ การท่องเที่ยวในเกาะช้างนี้เชื่อถือได้ มีความมั่นใจขณะท่องเที่ยวในเกาะช้าง ผู้ให้บริการมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือ ผู้ให้บริการมีความเป็นมิตร ผู้ให้บริการมีความซื่อสัตย์ มีการตอบสนอง ในการให้บริการมีความรวดเร็ว และมีมาตรฐานการส่งมอบบริการตามที่สัญญาไว้ ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน: อชยาศย์ไมตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องผู้ให้บริการมีความเป็นมิตร รองลงมาคือผู้ให้บริการมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือ ผู้ให้บริการมีอชยาศย์ไมตรี ผู้ให้บริการมีความซื่อสัตย์ การท่องเที่ยวในเกาะช้างนี้เชื่อถือได้ มีมาตรฐานการส่งมอบบริการตามที่สัญญาไว้ และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องมีการตอบสนองในการให้บริการมีความรวดเร็ว และมีความมั่นใจขณะท่องเที่ยวในเกาะช้าง ตามลำดับ

5.1.3.4 ปัจจัยของสถานการณ์

(1) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านปัจจัยของสถานการณ์: ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องการท่องเที่ยวเกาะช้างยังสามารถท่องเที่ยวเกาะต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงได้ด้วย และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องการท่องเที่ยวเกาะช้างค่อนข้างจะอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ เรื่องการท่องเที่ยวเกาะช้างยังสามารถท่องเที่ยวเกาะต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงได้ด้วย รองลงมาคือ การท่องเที่ยวเกาะช้างค่อนข้างจะอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ตามลำดับ

(2) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านปัจจัยของสถานการณ์: การแข่งขันด้านราคา

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: การแข่งขันด้านราคาโดยรวมในเกาะช้างในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ เรื่องมีความคุ้มค่าจากการท่องเที่ยวครั้งนี้ รองลงมาคือ มีความเหมาะสมของราคาที่พักอาศัย มีความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเกาะช้าง และมีความคุ้มค่าในการท่องเที่ยวที่ต่ำเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น/ประเทศอื่น ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: การแข่งขันด้านราคาโดยรวมในเกาะช้างในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องมีความคุ้มค่าจากการท่องเที่ยวครั้งนี้ รองลงมาคือ มีความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเกาะช้าง มีความเหมาะสมของราคาที่พักอาศัย และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ใน

ระดับค่อนข้างดี ในเรื่องมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่ต่ำเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น/ประเทศอื่นตามลำดับ

(3) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านปัจจัยของสถานการณ์: ความปลอดภัย

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: ความปลอดภัยโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับดี ในเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางโดยเรือ และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความปลอดภัยในการเดินทางโดยรถตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: ความปลอดภัยโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางโดยเรือ รองลงมาคือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับปานกลาง ในเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางโดยรถ ตามลำดับ

(4) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านปัจจัยของสถานการณ์: ปัญหาเชิงนิเวศ

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: ปัญหาเชิงนิเวศโดยรวมในเกาะช้าง ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดีทุกข้อ ดังนี้ เรื่องน้ำทะเล รองลงมาคือ บริเวณชายฝั่งทะเล ความสะอาดปราศจากขยะมูลฝอยบริเวณชายหาดและร่องน้ำ และความสะอาดปราศจากขยะมูลฝอยบริเวณบนเกาะ ตามลำดับ

(5) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านปัจจัยของสถานการณ์: การปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: การปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในเกาะช้างโดยรวมในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องการจัดให้มีสถานที่ทิ้งขยะ รองลงมาคือ การรณรงค์ไม่ให้เก็บหรือทำลายปะการัง การรณรงค์ไม่ให้เก็บ หิน ทราย เปลือกหอย ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ กำหนดมาตรการด้านกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้ทำผิด มีการแจ้งข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมความร่วมมือจากคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในระดับปานกลาง ในเรื่องการรณรงค์ให้มีการคัดแยกขยะ และมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินิยมการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: การปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในเกาะช้างโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวยุโรปมีการรับรู้ในระดับปานกลางทุกข้อ ดังนี้ เรื่องการอนุรักษ์ไม่ให้เก็บหรือทำลายปะการัง รองลงมาคือ การอนุรักษ์ไม่ให้เก็บ หิน ทราช เปลือกหอย การอนุรักษ์ให้มีการคัดแยกขยะ กำหนดมาตรการด้านกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้ทำผิด กิจกรรมความร่วมมือจากคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การจัดให้มีสถานที่ทิ้งขยะ มีการแจ้งข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามลำดับ

5.1.4 ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว

5.1.4.1 การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวยุโรปมีการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวยุโรปมีการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมากทุกข้อ ดังนี้ เรื่องสามารถจำชื่อเกาะช้างได้ในจำนวนแหล่งท่องเที่ยวทั้งหลาย รองลงมาคือ รู้จักเกาะช้าง เป็นการง่ายที่จะจินตนาการเกาะช้างในใจ ลักษณะบางอย่างของเกาะช้างเข้ามาในความคิดคำนึงอย่างรวดเร็ว และรู้ว่าเกาะช้างเหมือนอะไร ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินิยมการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวยุโรปมีการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในระดับมากในเรื่องรู้ว่าเกาะช้างเหมือนอะไร รองลงมาคือ เป็นการง่ายที่จะจินตนาการเกาะช้างในใจ รู้จักเกาะช้าง และนักท่องเที่ยวยุโรปมีการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมาก ในเรื่องลักษณะบางอย่างของเกาะช้างเข้ามาในความคิดคำนึงอย่างรวดเร็ว และสามารถจำชื่อเกาะช้างได้ในจำนวนแหล่งท่องเที่ยวทั้งหลาย ตามลำดับ

5.1.4.2 ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวยุโรปมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวยุโรปมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ เรื่องเกาะช้างทำให้ผ่อนคลาย รองลงมาคือ เกาะช้างสวยงาม เกาะช้างน่าสนใจ และเกาะช้างทำให้พอใจ ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินิยมการมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวยุโรปมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับดีมาก ในเรื่องเกาะช้างทำให้ผ่อนคลาย นักท่องเที่ยวยุโรปมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์

ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับดี ในเรื่องเกาะช้างทำให้พอใจ รองลงมาคือ เกาะช้างสวยงาม และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องเกาะช้างน่าสนใจ ตามลำดับ

5.1.5 ความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทย มีความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก ในเรื่องจะเล่าเรื่องดีๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราดให้กับบุคคลอื่นๆ รองลงมาคือ จะมาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราดแห่งนี้อีก จะแนะนำผู้อื่นให้มาท่องเที่ยวเกาะช้าง วางแผนที่จะมาท่องเที่ยวที่เกาะช้าง จ.ตราดแห่งนี้อีกในอนาคต และนักท่องเที่ยวมีความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมาก ในเรื่องพิจารณาตัวเองว่าเป็นนักท่องเที่ยวที่ภักดีต่อเกาะช้าง ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติ มีความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับมาก พิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก ในเรื่องจะเล่าเรื่องดีๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราดให้กับบุคคลอื่นๆ รองลงมาคือ จะแนะนำผู้อื่นให้มาท่องเที่ยวเกาะช้าง และนักท่องเที่ยวมีความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมาก ในเรื่องพิจารณาตัวเองว่าเป็นนักท่องเที่ยวที่ภักดีต่อเกาะช้าง จะมาท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราดแห่งนี้อีก และวางแผนที่จะมาท่องเที่ยวที่เกาะช้าง จ.ตราดแห่งนี้อีกในอนาคต ตามลำดับ

5.1.6 ความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทย มีความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับค่อนข้างคุ้นเคย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างคุ้นเคยทุกข้อ ดังนี้ เรื่องการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเกาะช้าง จ.ตราด รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับเกาะช้าง จ.ตราด และความคุ้นเคยต่อเกาะช้าง ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติ มีความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับค่อนข้างคุ้นเคย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างคุ้นเคยทุกข้อ ดังนี้ เรื่องความคุ้นเคยต่อเกาะช้าง รองลงมาคือ การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเกาะช้าง จ.ตราด และความรู้เกี่ยวกับเกาะช้าง จ.ตราด ตามลำดับ

5.1.7 ความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง โดยรวมในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมากทุกข้อ ดังนี้ เรื่องมองว่าการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด มีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ฉันได้รับ รองลงมาคือ เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่เกาะช้าง จ.ตราด ได้รับประโยชน์มากกว่าเงินที่จ่ายไป และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเกาะช้างมีราคาที่เหมาะสม ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นต่อความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง โดยรวมในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมากทุกข้อ ดังนี้ เรื่องค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเกาะช้างมีราคาที่เหมาะสม รองลงมาคือ มองว่าการท่องเที่ยวเกาะช้าง จ.ตราด มีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ฉันได้รับ และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่เกาะช้าง จ.ตราด ได้รับประโยชน์มากกว่าเงินที่จ่ายไป ตามลำดับ

5.1.8 ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวม

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง โดยภาพรวมในระดับพึงพอใจ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับพึงพอใจ ในเรื่องความพอใจเกาะช้างโดยภาพรวม รองลงมาคือ มีความสุขเมื่อมาท่องเที่ยวที่เกาะช้าง และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างพึงพอใจ ในเรื่องการท่องเที่ยวเกาะช้างเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง โดยภาพรวมในระดับพึงพอใจ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับพึงพอใจทุกข้อ ดังนี้ เรื่องมีความสุขเมื่อมาท่องเที่ยวที่เกาะช้าง รองลงมาคือ การท่องเที่ยวเกาะช้างเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง และความพอใจเกาะช้างโดยภาพรวม ตามลำดับ

5.1.9 ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวม

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความผูกพันต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมากทุกข้อ ดังนี้ เรื่องพอใจการพักผ่อนในเกาะช้าง จ.ตราด มากกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น

รองลงมาคือ เกาะช้าง จ.ตราด มีความหมายสำหรับนักท่องเที่ยวมาก และมีความผูกพันกับเกาะช้าง จ.ตราด ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมากทุกข้อ ดังนี้ เรื่องมีความผูกพันกับเกาะช้าง จ.ตราด รองลงมาคือพอใจการพักผ่อนในเกาะช้าง จ.ตราด มากกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น และเกาะช้าง จ.ตราด มีความหมายสำหรับนักท่องเที่ยวมาก ตามลำดับ

5.1.10 ปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะช้าง

นักท่องเที่ยวชาวไทยพบปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะช้าง 3 อันดับแรก คือ การเดินทางบนเกาะช้างค่อนข้างอันตราย (เช่น รถวิ่งเร็ว ทางลาดชัน ถนนมีด เป็นต้น) รองลงมาคือค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสูง (ที่พัก อาหาร และค่าโดยสาร) และขยะ/ความไม่สะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติพบปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะช้าง 3 อันดับแรก คือ ขยะ/ความไม่สะอาดของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสูง (ที่พัก อาหาร และค่าโดยสาร) และการเดินทางบนเกาะช้างค่อนข้างอันตราย (เช่น รถวิ่งเร็ว ทางลาดชัน ถนนมีด เป็นต้น) ตามลำดับ

5.1.11 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะช้าง

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะช้าง 3 อันดับแรก คือ ควรกำหนดราคาที่พัก/อาหาร/ค่าโดยสาร ให้เป็นมาตรฐานและเหมาะสม รองลงมาคือ ควรมีมาตรการรักษาความสะอาด เช่น เพิ่มจำนวนถังขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ป้ายห้ามทิ้งขยะ เป็นต้น และ ควรปรับปรุง/ซ่อมแซมถนนให้มีความปลอดภัย ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะช้าง 3 อันดับแรก คือ ควรมีมาตรการรักษาความสะอาด เช่น เพิ่มจำนวนถังขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ป้ายห้ามทิ้งขยะ เป็นต้น รองลงมาคือ ควรมีการควบคุมไม่ให้มีการก่อสร้างมากเกินไป โดยเฉพาะโรงแรม/รีสอร์ทขนาดใหญ่ และควรจัดการให้บริการของรถโดยสารสาธารณะให้เป็นระบบ ตามลำดับ

5.2 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 (การวิจัยเชิงปริมาณ/การทดสอบสมมติฐาน)

วัตถุประสงค์ ข้อ 1. ศึกษาการรับรู้ต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว ความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง จ.ตราดของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

5.2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้าง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีดังนี้ ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว) ความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน: (อรรถาศัยไมตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการ) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (การแข่งขันด้านราคา) และการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: (ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ร้อยละ 65.70

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีดังนี้ ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (การแข่งขันด้านราคา) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (ปัญหาเชิงนิเวศน์) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: (ขอบเขตของกิจกรรม/กิจกรรมพิเศษ) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: (ทรัพยากรธรรมชาติ) และการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: (อาหาร/เครื่องดื่ม) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ร้อยละ 64.2

5.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้าง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีดังนี้ ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว) ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: (ทรัพยากรธรรมชาติ) ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว) ความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว และการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (ปัญหาเชิงนิเวศน์) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยต่างๆ

เหล่านี้สามารถอธิบายความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ร้อยละ 68.40

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีดังนี้ ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน: (อรรถาศัยไมตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการ) ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว) ความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: (ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) และการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: (อาหาร/เครื่องดื่ม) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ร้อยละ 62.00

5.2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเกาะช้างมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: (ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: (สาธารณูปโภคการท่องเที่ยว และอาหาร/เครื่องดื่ม) ด้านการรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน: (อรรถาศัยไมตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการ) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว การแข่งขันด้านราคา ความปลอดภัย และการปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ) ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว) ความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว และความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเกาะช้างมีการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: (การช้อปปิ้ง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (ความปลอดภัย และการปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ) สูงกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนปัจจัยอื่นๆ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้สูงกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย

5.3 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2)

วัตถุประสงค์ 2. เพื่อศึกษาแนวคิดจากบุคคล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในกลุ่มต่างๆ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การสร้างความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนและการสร้างคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง จังหวัดตราด

ผลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทั้งการสัมภาษณ์เดี่ยวและการสัมภาษณ์เชิงกลุ่มจากตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวในเกาะช้างในทุกภาคส่วน ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน สรุปผลได้ดังนี้

5.3.1 ภาครัฐ

5.3.1.1 การพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะช้าง

“การจัดการเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไป มีการจำกัดความสูงของการก่อสร้างอาคาร ไม่อนุญาตให้มีการเล่นเจ็ทสกี โดยต้องอนุรักษ์ธรรมชาติให้ได้มากกว่าร้อยละ 80”

“ลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม โดยต้องมีระบบการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสียที่ดี”

“วิสัยทัศน์ของเทศบาล คือ ทะเลใส ป่าเขียว ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตรอินทรีย์ไร้สาร ประมงพื้นบ้านยั่งยืน พื้นฟูมาตรฐานการสื่อสาร มีการอนุรักษ์ ปกป้องป่าชายเลนเพิ่มเติม”

“จัดตั้งองค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว ทำหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยวและฟื้นฟูบูรณาการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้างทุกภาคส่วนให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้”

“ชาวบ้านยังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ ต้องสร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการในการบริหารจัดการ”

“การจัดทำแผนพัฒนาเกาะช้างได้ดำเนินการไปในระดับหนึ่งแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการตรวจสอบของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและการสำรวจความต้องการของชุมชน”

5.3.1.2 ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และการแก้ปัญหา (การอนุรักษ์/พัฒนา) สิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยวเกาะช้าง

(1) น้ำทะเล

“ปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล กำหนดให้มีการออกใบอนุญาตในการก่อสร้างอาคารต่างๆ ให้มีระบบการบำบัดน้ำเสียและมีการใช้ถังบำบัดน้ำเสีย ซึ่งใบอนุญาตในการก่อสร้างโรงแรมนั้นจะมีการตรวจสอบย้อนหลังและมีการต่ออายุของใบอนุญาตทุกปี”

“ผู้ประกอบการที่อยู่ริมน้ำต้องขออนุญาตก่อนที่จะก่อสร้างโรงแรม/ที่พัก ต้องมีระบบการบำบัดน้ำเสียโดยคำนึงถึงจำนวนห้องพักและปริมาณของเสียที่จะเกิดขึ้น ถ้าไม่มีบ่อ

กักบ่อซีเมนต์จะไม่ได้รับการอนุญาตให้ก่อสร้างเพราะจะทำให้มีน้ำเสียไหลลงสู่ทะเล ในส่วนของ โยมสเตย์ก็จะต้องมีบ่อเกรอะเพื่อบำบัดน้ำเสีย”

(2) สัตว์น้ำ/ปะการัง

“ปัญหาเรื่องของสัตว์น้ำและปะการังส่วนใหญ่จะเกิดจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์มากกว่า ซึ่งปะการังจะถูกทำลายจาก 3 สาเหตุ คือ ภัยธรรมชาติ การประมง และกิจกรรมการท่องเที่ยวของมนุษย์ ปะการังจะถูกทำลายจากธรรมชาติและจากมนุษย์ จึงมีการประสานงานกับชุดดำน้ำของหน่วยงานเอกชนในการนำกล้าปะการังเข้าไปปลูก”

“การรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้กับมัคคุเทศก์ในการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมการปลูกปะการังตามเกาะต่างๆ”

“การร่วมมือกันระหว่างหมู่บ้านต่างๆ ในการกำหนดแนวเขตห้ามไม่ให้เรือประมงเข้ามาลากอวน ส่งผลให้ปะการังมีความอุดมสมบูรณ์”

“ปัญหาเรื่องการทำเครื่องประดับจากเปลือกหอย การนำสัตว์น้ำทะเลกลับบ้านของนักท่องเที่ยว ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา หน่วยราชการ สื่อ และภาครัฐไม่พูดถึงวิธีการอนุรักษ์เลย”

(3) ขยะมูลฝอย

“การจัดการขยะมูลฝอยยังมีปัญหาอยู่บ้าง เช่น ผู้ประกอบการรายเล็กๆ มีพฤติกรรมทิ้งขยะลงลำคลอง การตั้งแคมป์ของคนงานก่อสร้างที่ทิ้งขยะไว้เมื่อย้ายออกไป พฤติกรรมทิ้งขยะของนักท่องเที่ยวชาวไทย ปัจจุบันได้ทำสัญญาจ้างให้บริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินการจัดการขยะ”

“การสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ โดยแยกเป็นขยะแห้ง แก้ว นำไปรีไซเคิล ส่วนขยะเปียกนำไปหมักเป็นปุ๋ยธรรมชาติ ซึ่งได้ผลน้อยแม้จะมีการรณรงค์กันตลอด”

“เทศบาลได้ร่วมมือกับภาคเอกชนซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลไทยร่วมกับรัฐบาลเยอรมัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการขยะอินทรีย์เป็นส่วนใหญ่และหาวิธีนำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ระดับครัวเรือนไปถึงโรงแรมต่างๆ การเข้าไปให้ความรู้ในโรงเรียนและชุมชน สร้างธนาคารขยะ เป็นต้น”

“ปัจจุบันได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในการใช้ไบโอพลาสติกที่ผลิตจากมันสำปะหลัง ซึ่งย่อยสลายได้ง่ายกว่า มีน้ำหนักเบาและราคาถูกกว่าถุงพลาสติกดำ”

“เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะ การกำจัดขยะใช้แบบอนาโรบิกไคเจสชันคือการย่อยโดยจุลินทรีย์ในถังหมักไร้อากาศทำให้ได้ไบโอแก๊ส”

(4) ทรัพยากรธรรมชาติอื่น

“ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์ 100% มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราไม่ให้มีการทำลายป่า และมีการสื่อสารให้ชาวบ้านทุกพื้นเป็นด่านตรวจด่านแรก ทำให้มีพืชพันธุ์ที่อุดมสมบูรณ์มาก สัตว์ป่ามีจำนวนมาก เช่น หมูป่า เก้ง กวาง และนกเงือก มีสัตว์น้ำ เช่น ปลาโลมา หอยเปอร์เซีย หอยมือเสือ ซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ”

“น้ำตกมีประมาณ 10 แห่งแต่สามารถเข้าชมได้ 3 แห่ง พื้นที่อุทยานแห่งชาติเกาะช้างมี 28 เกาะและมีปะการังทุกเกาะ”

(5) การบุกรุกพื้นที่

“โฮมสเตย์ที่มีการสร้างยื่นเข้าไปในทะเล กรมควบคุมมลพิษจะเข้ามาควบคุมโดยการใช้ท่อคอนกรีตและถังดักไขมัน ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง”

“ไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่ม เขตติดต่อกับอุทยานจะเป็นเขตป่าสงวนพื้นที่ที่ชาวบ้านอยู่มาก่อนก็ให้ใช้พื้นที่นั้นต่อไปก่อนการพิสูจน์ชี้ชัด ถ้าอยู่ก่อนปี 2541 จะออกเอกสารสิทธิ์ให้ แต่ถ้าอยู่หลังจากนั้นจะให้ทำกินแต่ไม่ออกเอกสารสิทธิ์ให้”

5.3.1.3 ประเด็นปัญหาด้านสังคม/วัฒนธรรม และการแก้ปัญหาในการท่องเที่ยวเกาะช้าง

(1) กฎหมายและการควบคุม

“พรบ.การก่อสร้างไม่อนุญาตให้ก่อสร้างสิ่งใดในพื้นที่ 200 เมตรวัดจากหาด และมีกฎหมายไม่ให้สร้างคอนโดมิเนียม บ้านพัก เพราะพื้นที่มากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์เป็นของอุทยาน อีก 20 เปอร์เซ็นต์เป็นของเอกชนและพื้นที่พิสูจน์สิทธิ์”

“ปัญหาเรื่องการควบคุมเกี่ยวกับสถานบันเทิง อยากให้มีการแบ่งแยกโซนนิ่งสถานบันเทิง และอยากให้มีการควบคุมให้มากกว่านี้”

“การที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมากส่งผลต่อสภาพการจราจรที่หนาแน่นเพราะถนนคับแคบ”

“การก่อสร้างในลักษณะเป็นการส่วนตัวทำให้เกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับบริเวณชายหาดซึ่งเป็นที่สาธารณะขึ้น เพราะผู้ประกอบการต้องการกันพื้นที่ไว้สำหรับลูกค้าตนทำให้ชาวบ้านที่จะออกทะเลประสบปัญหาในการผ่านที่ดินของคนอื่น”

(2) ความร่วมมือจากชุมชน

“มีความร่วมมือกันในการดำเนินโครงการจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งบ้าน วัด โรงเรียน อำเภอ และผู้ประกอบการ เช่น โครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โครงการเกี่ยวกับการ

จัดการขยะ การพัฒนาถนน เป็นต้น โดยมีการประชุมร่วมกันทุกเดือนทำให้เกิดความใกล้ชิดและลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับชุมชน”

5.3.1.4 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ

(1) รายได้จากการท่องเที่ยว

“การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนยังอยู่ในระดับน้อยมาก การประกอบธุรกิจของชาวบ้านจะเป็นธุรกิจเล็กๆ ส่วนคนต่างพื้นที่จะเป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่กว่า รายได้หลักของคนในเกาะช้างถ้าเป็นในเขตเทศบาลจะเป็นรายได้จากการทำธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ถ้าเป็นในส่วนของชาวบ้านรายได้จะมาจากสวนผลไม้ การขายสินค้าโอท็อป และการประมง”

(2) การส่งเสริมอาชีพ

“มีการส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านให้ทำอาหารทะเลแปรรูป สินค้าจากเปลือกมะพร้าว เปลือกหอย มีการสร้างร้านค้าชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ คนในชุมชนดั้งเดิมประกอบอาชีพประมง และการปลูกไม้ผล ปัจจุบันเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น คนในท้องถิ่นเริ่มเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเข้าสู่ระบบธุรกิจ”

“มีแนวนโยบายการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพของชาวบ้านในพื้นที่ เช่น หมู่บ้านชาวประมง การตั้งกลุ่มทำเกษตร การพัฒนาคุณภาพผลไม้ พืชผลการเกษตร โดยการสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้าน หาวิธีเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบและการขนส่ง”

5.3.1.5 ประเด็นด้านคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะช้าง

(1) การสร้างความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

“น้ำทะเลใสมากยกเว้นฤดูมรสุมที่น้ำจะขุ่น เกาะช้างจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและสามารถแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้”

(2) การสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

“โดยสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในระดับสากล ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐจึงจะสามารถดึงนักท่องเที่ยวชั้นดีเข้ามา”

“อุตสาหกรรมการผลิตมีแต่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติและส่วนใหญ่เจ้าของกิจการเป็นชาวต่างชาติ ถ้าเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะใช้ทรัพยากรที่น้อยกว่า เช่น มีนักท่องเที่ยวมาทำไค้ยังมีหาดทรายให้เที่ยว เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”

“มีการประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวร่วมกับองค์กรต่างๆ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยพยายามอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มี

อยู่ให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมือนเดิม เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กิจกรรมค่าน้ำคูประการัง พายเรือคายัค และส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ปลูกป่าชายเลน”

5.3.1.6 ประเด็นด้านการบริหารจัดการ

(1) ปัญหาจากการท่องเที่ยว

“ช่วงวันหยุดที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ทำให้การจราจรติดขัด เพราะถนนแคบ ปัญหาเรื่องการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการยังให้ความร่วมมือเป็นส่วนน้อย”

“เจ้าหน้าที่ของเกาะช้างมีอยู่ประมาณ 100 กว่าคน ซึ่งจะอยู่ตามฐานปฏิบัติงาน ถ้าเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวก็ยังไม่เพียงพอ”

“นักธุรกิจต่างพื้นที่เข้ามาทำสัมปทานให้บริการรถสองแถว รถตู้ ทำให้คนในท้องถิ่นไม่มีอาชีพ แม้จะเคยให้บริการอยู่ก่อนหน้าแต่ที่ไม่มีสัมปทาน”

“ด้านสาธารณูปโภคในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเรื่องของไฟฟ้าจะได้เคเบิลมาเพิ่มอีก 1 สายเพื่อเพิ่มความสว่างและความปลอดภัย มีขาดแคลนน้ำบ้างในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนเท่านั้น จึงได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างอ่างเก็บน้ำ”

(2) ปัญหาอื่นๆ

“ปัญหาเรื่องที่ดิน มีการแสดงสิทธิ์ทับซ้อนกับพื้นที่ของชาวบ้าน นายทุนสามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้แต่ชาวบ้านออกไม่ได้ ปัญหาเรื่องประชากรแฝงคือมีคนนอกพื้นที่เข้ามาประกอบอาชีพ เป็นแรงงานต่างด้าว”

“ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว อุทยานมีเจ้าหน้าที่ประจำบริเวณน้ำตก 2 คน และเปิดให้บริการถึงเวลา 16.30 น. ถ้าเป็นช่วงฤดูฝนจะมีการประกาศปิดในช่วงที่น้ำหลากและจะมีการแจ้งเกี่ยวกับปริมาณน้ำ”

5.3.2 ภาคเอกชน

5.3.2.1 การพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน

เกาะช้าง

“การบริหารจัดการต้องพิจารณาถึงลักษณะทั่วไปทางธรรมชาติและทรัพยากรที่มี ซึ่งพื้นที่ของเกาะช้างแบ่งออกเป็นสองโซน ถ้าขึ้นจากท่าเรือไปทางขวามือจะเป็นการท่องเที่ยวแบบพัทยาคือมีบรรยากาศดี มีการจัดงานปาร์ตี้ของแต่ละกิจการหมุนเวียนกันไป ส่วนทางซ้ายจะมีระบบนิเวศน์ที่สมบูรณ์เพราะสิ่งก่อสร้างยังมีน้อย ซึ่งถือเป็นความแตกต่างที่ลงตัว”

“การจะทำให้เกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ทำอย่างไรให้คนในชุมชนยังคงอาชีพเดิมไว้แต่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพราะนักท่องเที่ยวก็อยากเห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ซึ่งในเรื่องนี้ควรได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ”

5.3.2.2 ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และการแก้ปัญหา (การอนุรักษ์/พัฒนา) สิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยวเกาะช้าง

(1) น้ำทะเล

“มีการปล่อยน้ำเสียทิ้งลงสู่ทะเล ควรมีการขุดบ่อเพื่อปล่อยน้ำเสียทิ้งลงไปในนั้นเหมือนบ่อซึมซึ่งต้องทำทุกที่เหมือนกันหมดเพื่อรักษาความสะอาดสวยงามของทะเลเอาไว้”

(2) สัตว์น้ำ/ปะการัง

“ภาครัฐได้จัดทำโครงการปลูกปะการังเทียมพร้อมทั้งให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวเรื่องห้ามเก็บและทำลายปะการัง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักท่องเที่ยว และอุทยานจะมีมาตรการในการดูแลปะการังโดยการปิดเกาะที่นักท่องเที่ยวไปดำน้ำดูปะการังตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงกันยายนของทุกปี”

“ช่วงเทศกาลมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จำนวนเจ้าหน้าที่ดูแลไม่เพียงพอทำให้ปะการังเกิดความเสียหาย เช่น การเหยียบปะการังหรือการทิ้งสมอเรือของเรือนำเที่ยว การดูแลรักษาปะการังได้มีการขอความร่วมมือกับทางสมาคมท่องเที่ยวและผู้ประกอบการซึ่งอยู่ในท้องถิ่น”

(3) ขยะมูลฝอย

“องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดเก็บและการกำจัดขยะ ปัจจุบันมีโรงคัดแยกขยะแทนการกำจัดแบบฝังกลบและมีโครงการทำความสะอาดชายหาดและถนน”

(4) ทรัพยากรธรรมชาติอื่น

“ป่าชายเลนของเกาะช้างจะอยู่ในพื้นที่ทางฝั่งสลักเพชรสลักคอก ซึ่งยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่เพราะชาวบ้านให้การดูแลรักษาเพราะเป็นแหล่งหาอาหาร เช่น หอย ปลา”

“ชายหาดของเกาะช้างยังสะอาดสวยงามอยู่ โรงแรมจะดูแลทำความสะอาดบริเวณชายหาดหน้าโรงแรม”

(5) การบุกรุกพื้นที่

“ไม่มีปัญหาเรื่องการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน แต่จะมีปัญหาเรื่องพื้นที่ทับซ้อนว่าเป็นพื้นที่ของป่าไม้หรือเป็นพื้นที่ของชาวบ้าน การลักลอบการตัดไม้ยังมีบ้างเล็กน้อยและมีโครงการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มป่าและการรณรงค์ไม่ให้รถล๊อคเข้าไปในพื้นที่ป่า”

5.3.2.3 ประเด็นปัญหาด้านสังคม/วัฒนธรรม และการแก้ปัญหาในการท่องเที่ยวเกาะช้าง

(1) กฎหมายและการควบคุม

“ปัจจุบันมีโรงแรมเกิดขึ้นใหม่จำนวนมากทำให้ทัศนียภาพความเป็นธรรมชาติน้อยลง เมื่อมีความเจริญทำให้เกิดสิ่งปลูกสร้างใหม่ๆ เช่น อาคารพาณิชย์และรีสอร์ทเพิ่มขึ้นทุกปี”

“ปัญหาเรื่องการลักขโมยมีน้อย ส่วนเรื่องการขายบริการทางเพศที่เกาะช้างยังไม่ถึงจุดเสื่อมโทรมอย่างเมืองพัทยา แต่มีบาร์เฮอร์เซอ์ขึ้นซึ่งจะมีเรื่องการขายบริการตามมา และปัญหาเรื่องยาเสพติดที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้”

(2) ความร่วมมือจากชุมชน

“ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกฝ่ายในการดูแลรักษาธรรมชาติ เช่น มีโครงการปิดกวาดทำความสะอาดเกาะช้าง ผู้ประกอบการจะส่งพนักงานไปช่วยกันหรือสนับสนุนอุปกรณ์ในการนำเรือไปเก็บขยะและตัดหญ้าข้างถนน”

5.3.2.4 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ

(1) รายได้จากการท่องเที่ยว

“ค่าครองชีพของคนบนเกาะช้างค่อนข้างสูงกว่าคนบนฝั่ง พนักงานของสถานประกอบการส่วนมากจะเป็นคนจากที่อื่นมากกว่าคนในพื้นที่ รายได้ของคนในพื้นที่มาจากการให้เช่าที่ดินและการทำธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท ซึ่งมีการแข่งขันกันสูง”

(2) การส่งเสริมอาชีพ

“อาชีพประมงเป็นอาชีพหลักแม้รายได้จะน้อยแต่ไม่ต้องเป็นลูกจ้าง ปัจจุบันคนในเกาะช้างจะมีทั้งที่ขายที่ดินแล้วทำธุรกิจเองหรือเป็นลูกจ้าง และมีบางคนที่ย้ายที่ดินแล้วก็ย้ายไปอยู่บนฝั่ง ส่วนคนที่ไม่ได้ขายที่ดินก็จะประกอบอาชีพการเกษตรและการประมง”

“การเกษตรของที่เกาะช้างจะมีทั้งการปลูกยางพารา ปลูกเงาะ ทุเรียน มังคุด ส้มโอ สับปะรด”

5.3.2.5 ประเด็นด้านคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะช้าง

(1) การสร้างความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

“เกาะช้างมีอากาศที่ดีมาก เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองรองจากเกาะภูเก็ต”

(2) การสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

“ควรมีการควบคุม เช่น การสร้างโรงแรมต้องไม่บดบังทัศนียภาพความสวยงามของธรรมชาติ กำหนดให้เกาะช้างเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ หรือแบ่งโซนระหว่างการท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิงกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”

“การสร้างภาพลักษณ์ควรเน้นเรื่องธรรมชาติ ทำทุกอย่างให้กลมกลืนกับธรรมชาติ และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่รัชกาลที่ 5 เคยเสด็จมาที่เกาะช้าง”

“การทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจอยากกลับมาเที่ยวอีก หรือมีการบอกต่อ เช่น การไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว”

“ควรมีการจัดงานโปรโมทการท่องเที่ยวที่เกาะช้าง และการจัดงานประจำปีเพื่อเป็นการสร้างจูงขาย”

5.3.2.6 ประเด็นด้านการบริหารจัดการ

(1) ปัญหาจากการท่องเที่ยว

“ควรมีการขยายถนนให้กว้างขึ้นเพราะนักท่องเที่ยวเดินทางลำบาก ควรมีป้ายสัญลักษณ์จราจรตลอดเส้นทาง น้ำจืดไม่พอใช้เนื่องจากจำนวนโรงแรมที่เกิดขึ้นเยอะ การให้บริการรถโดยสารที่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ค่าอาหารมีราคาแพงเกินไป และคุณภาพการให้บริการของพนักงาน”

“ปัญหาเรื่องรถโดยสาร เช่น การจอดรถไม่เป็นที่ ไม่จอดรับผู้โดยสาร ถ้ามีผู้โดยสารน้อยก็ต้องจ่ายค่าโดยสารในราคาเหมาจ่ายซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวไม่พอใจ การแย่งผู้โดยสารกันระหว่างรถตู้กับรถสองแถว”

(2) ปัญหาอื่นๆ

“การท่องเที่ยวบนเกาะช้างเป็นไปในลักษณะของต่างคนต่างทำ ขาดความร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์ เช่น ข้อมูลในเว็บไซต์ของเกาะช้างยังไม่เป็นปัจจุบัน”

“ปัญหาเรื่องการเมืองมีผลกับการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเที่ยวน้อยลง ใช้จ่ายน้อยลง ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติก็มีระยะเวลาการท่องเที่ยวลดลง ถ้าเป็นธุรกิจขนาดเล็กจะไม่ได้รับผลกระทบมากนัก”

“ในฤดูฝนมีนักท่องเที่ยวเสียชีวิตจากการจมน้ำทุกปี แต่ก็ยังไม่มีระบบการป้องกันซึ่งควรจะมีป้ายเตือนที่มองเห็นได้ชัดเจนว่าบริเวณนี้ห้ามลงเล่นน้ำ ควรมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว”

5.3.3 ภาคชุมชน

5.3.3.1 การพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะช้าง

“มีโครงการเก็บขยะใต้น้ำซึ่งดำเนินการช่วงฤดูการท่องเที่ยว จัดอบรมให้ชาวบ้านและผู้ประกอบการในเรื่องไม่ให้เกิดการเก็บเปลือกหอย ในส่วนของนักท่องเที่ยวก็จะมีกรบอกกล่าวและนำกลับคืนสู่ธรรมชาติ”

“มีการอนุรักษ์และส่งเสริมหลายด้านร่วมกัน ด้านการท่องเที่ยวมีการส่งเสริม เช่น การทำโฮมสเตย์ ชมรมการนำเที่ยววัฒนธรรม เรือแจว เรือคายัค การเดินป่า ดูนก เสือดำน้ำดูปะการัง ป่าชายเลน ชมหิ่งห้อย การไปตกหมึกสำหรับการเที่ยวชมวัฒนธรรม”

“กลุ่มแม่บ้านมีการรวมกลุ่มผลิตสินค้า แปรรูปอาหารทะเล ผ้าบาติก ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ช่วยกันอนุรักษ์ทะเล เช่น การทำประมงน้ำตื้น แนวปะการัง สิ่งสำคัญก็จะเป็นการบริหารจัดการโดยคนในท้องถิ่น และให้คนในท้องถิ่นมีรายได้จะทำให้เกิดการอนุรักษ์ กระจายรายได้ให้กับชุมชนอย่างทั่วถึง”

5.3.3.2 ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และการแก้ปัญหา (การอนุรักษ์/พัฒนา) สิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยวเกาะช้าง

(1) น้ำทะเล

“มีบ่อกำจัดน้ำเสียหรือบ่อซึม ทางพื้นที่สลักเพชรจะมีบ่อซึมส่วนทางพื้นที่บางเขายังมีการทิ้งน้ำเสียลงทะเลอยู่”

(2) สัตว์น้ำ/ปะการัง

“ปะการังของพื้นที่เกาะช้างบางแห่งก็มีการฟื้นตัวบางแห่งก็หายไปเนื่องจากภัยธรรมชาติ บริเวณที่ปะการังยังคงความสวยงาม คือ เกาะทองหลาง เกาะยักษ์ เกาะกำป็น”

“การปลูกปะการังเทียมดำเนินการไปแล้วที่เกาะหวาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมและเป็นการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีการประชาสัมพันธ์ไม่ให้เก็บเปลือกหอยและปะการัง มีโครงการทำความสะอาดถนน ชายหาด เก็บขยะ และปลูกป่าชายเลนร่วมกับกรมป่าไม้”

(3) ขยะมูลฝอย

“ปัญหาขยะเพิ่มขึ้นทุกปีซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับเทศบาล มีระบบการจัดการ ปัจจุบันได้ซื้อเครื่องผลิตถ่านอัดแท่ง การทำปุ๋ยอัดเม็ด และตั้งธนาคารขยะเพื่อคัดแยกขยะต่างๆ และทำปุ๋ยให้กับชุมชน”

“ขยะในทะเล ถ้าเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคตจะมีผลกระทบต่อระบบนิเวศและอากาศก็จะเสียตามไปด้วย มาตรการที่องค์การบริหารส่วนตำบลทำอยู่คือการปรับเงินคนที่ทิ้งขยะลงทะเลซึ่งก็ได้ผลเพียงแค่ประมาณ 20%”

(4) ทรัพยากรธรรมชาติอื่น

“มีการทำความสะอาดเกาะต่างๆ ส่วนบริเวณชายหาดที่อยู่บริเวณของกิจการใดกิจการนั้นก็จะเป็นผู้ดูแลทำความสะอาดทุกเย็น และมีการรณรงค์ในเรื่องการดูแลและทำความสะอาดบริเวณชายหาดป่าชายเลนและถนนซึ่งจะทำเดือนละครั้ง”

“มีการปลูกต้นไม้ตามถนนหนทาง เช่น ตะแบก กระถิน เทพา ดอกไม้ต่างๆ”

(5) การบุกรุกพื้นที่

“การบุกรุกพื้นที่มีมากจากนายทุนที่มาซื้อที่ดินและประกอบธุรกิจเพราะสามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ ส่วนชาวบ้านไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้จึงมีชาวบ้านบางส่วนขายที่ดินและย้ายไปอยู่ที่อื่นแทน”

“การสร้างบ้านยื่นลงไปในทะเลตอนนี้ยังไม่ส่งผลกระทบต่อเรื่องน้ำเสียสาเหตุที่มีการสร้างบ้านในน้ำเพราะเมื่อก่อนไม่มีถนนต้องใช้เรือในการเดินทางและการทำกระชังเลี้ยงปลาได้ถุนบ้านหรือข้างบ้าน”

5.3.3.3 ประเด็นปัญหาด้านสังคม/วัฒนธรรม และการแก้ปัญหาในการท่องเที่ยวเกาะช้าง

(1) กฎหมายและการควบคุม

“ผลจากการท่องเที่ยวในช่วงแรกทำให้มีการรุกล้ำพื้นที่อุทยานแห่งชาติบ้าง ป่าไม้บ้าง เมื่อมีกฎหมายเข้ามาก็หยุด พื้นที่ส่วนใหญ่ในเกาะช้างเป็นของอุทยานแห่งชาติทำให้ป่าไม้ยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่”

“การก่อสร้างอาคาร ขุดดิน ถมดิน บนที่ลาดชันก็ใช้กฎหมายควบคุมซึ่งกำหนดให้การสร้างอาคารต้องเว้นระยะห่างจากชายฝั่ง 120 เมตร และการกำหนดความสูง”

“เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมากทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีการก่อสร้างอาคาร การตัดไม้ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติทำให้เกิดความเสียหายบ้าง”

“การค้าประเวณีมีอยู่ทุกที่ของแหล่งท่องเที่ยว ที่ไหนมีบาร์ก็มีการขายบริการทางเพศคนที่มาขายบริการทางเพศจะเป็นคนต่างด้าวทำให้เกาะช้างเกิดความเสื่อมเสีย ก่อนจะมีการจัดตั้งสถานบันเทิงก็ควรจะมีการประชุมสมาคมร่วมกันพิจารณากันก่อน เรื่องใบอนุญาตการเปิดสถานบันเทิงก็ไม่ว่ามีครบทุกที่หรือไม่เพราะไม่มีการตรวจ”

“ปัญหาเรื่องยาเสพติดตอนนี้เหลือแต่กัญชา ตามผับบาร์ส่วนมากจะมียาเสพติดซึ่งพอมีข่าวก็จะเงียบไปแล้วก็กลับมาใหม่ ส่วนใหญ่มาจากแรงงานต่างด้าวนำเข้ามา โดยมีการป้องกันและตรวจเรื่องยาเสพติด มีการคัดเลือกละเลยกรรมการทุกรุ่นไม่ว่าเป็นเด็ก เยาวชนผู้ใหญ่ ร่วมกันเพื่อเฝ้าระวัง มีการประชุมแจ้งเรื่องยาเสพติดและการให้ความรู้กับชาวบ้านเพื่อให้ทราบถึงโทษร้ายแรงของยาเสพติด”

(2) ความร่วมมือจากชุมชน

“มีการประชุมรณรงค์ร่วมกันทั้งหมดทุกฝ่าย ช่วยกันดูแลเรื่องต่างๆ ที่เข้ามาในเขต ในเรื่องการทำประมงเป็นประมงเรือเล็กซึ่งไม่เป็นการทำลายธรรมชาติ มีโครงการจัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียโดยจะรวมกัน 2-3 คริวเรือนต่อหนึ่งบ่อ”

“ชุมชนในเกาะช้างได้เป็นหมู่บ้านเขียวขจีดีเด่นซึ่งพิจารณาจากการปลูกป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม โดยได้รับความร่วมมือจาก พัฒนาชุมชนอำเภอ อุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ และชุมชน มีโครงการเศรษฐกิจพอเพียงนำร่องเกิดจากการที่ชาวบ้านรวมตัวกันทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การทำกะปิ ฝ้ายบาติก ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากอาหารทะเล”

“นโยบายการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการและชุมชนมีส่วนร่วมกันทั้งหมด แต่ผู้ประกอบการบางส่วนยังมองเฉพาะผลประโยชน์ส่วนตน โดยมุ่งแต่ผลกำไร บางครั้งจึงยังไม่ให้ความร่วมมือ”

5.3.3.4 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ

(1) รายได้จากการท่องเที่ยว

“คนในชุมชนที่มีรายได้จากการทำสวนหรือจากการท่องเที่ยวก็พอๆ กัน บางครั้งผลไม้ก็ขายได้ราคาบ้าง ไม่ได้ราคาบ้าง ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงกับทำสวนควบคู่กันแทบทุกบ้าน การที่มีการท่องเที่ยวเข้ามาที่ช่วยส่งเสริมด้านเศรษฐกิจโดยจะมีตลาดรวมเพื่อขายผลผลิตจากสวนให้กับนักท่องเที่ยว หรือมีพ่อค้ามาซื้อเหมาสวน หรือข้ามไปขายบนฝั่ง”

“การที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาทำให้การดำรงชีวิตของชาวบ้านที่นี่ดีขึ้น มีอาชีพเกิดขึ้น มีความสะดวกสบายมากขึ้น”

(2) การส่งเสริมอาชีพ

“การที่รัฐทำปะการังเทียมมาวางไว้ทำให้มีปลา กุ้ง หมีก ปู เพิ่มขึ้น และมีการแบ่งเขตปะการังไว้ เรือเล็กจะออกไปหาปลาต่างๆ มาขายให้กับทางโฮมสเตย์ ด้านกลุ่มที่ทำการเกษตรก็นำผลผลิตมาขายให้โฮมสเตย์เช่นเดียวกัน ทำให้มีรายได้หมุนเวียนในหมู่บ้าน ปัจจุบันมีชาวบ้านบางส่วนหันมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเช่นทำบังกะโล”

“เมื่อก่อนคนในเกาะช้างส่วนมากจะทำประมงแต่ตอนนี้เปลี่ยนมาเปิดร้านอาหาร ทำทัวร์ ทำให้มีชีวิตที่ดีขึ้นแต่ก็มีผลกระทบในเรื่องค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น”

5.3.3.5 ประเด็นด้านคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะช้าง

(1) การสร้างความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

“การคงรักษาความเป็นธรรมชาติของเกาะช้าง”

(2) การสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

“ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจะเน้นเรื่องการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้นานที่สุด ให้มีการพัฒนาแบบมีทิศทางค่อยเป็นค่อยไป”

5.3.3.6 ประเด็นด้านการบริหารจัดการ

(1) ปัญหาจากการท่องเที่ยว

“เรื่องระบบสาธารณูปโภคสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอ โดยในช่วงฤดูแล้งจะขาดแคลนน้ำ พลังงานกระแสไฟฟ้าที่ใช้เกินกำลังทำให้ไฟฟ้าไม่พอจ่าย ไฟฟ้าไม่สม่ำเสมอ”

“ปัญหาเรื่องความปลอดภัย เพราะถนนบนเกาะช้างแคบช่วงเทศกาลถ้ารถจากฝั่งเข้ามาเยอะจะทำให้เกิดการจราจรติดขัดและมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อย โดยเฉพาะตรงบริเวณที่เป็นเนินและทางโค้งช่วงฤดูฝนถนนลื่น ทำให้ขับรถได้ลำบากสำหรับคนที่ไม่เคยมาเพราะไม่มีสัญญาณไฟ ส่วนเรื่องการสร้างถนนรอบเกาะก็ยังไม่แน่ใจเรื่องของผลเสียที่จะเกิดขึ้น”

(2) ปัญหาอื่นๆ

“ปัญหาเรื่องคนต่างพื้นที่มาอยู่มาก เช่น พม่า มอญ”

“การประกาศไม่เก็บค่าพื้นที่ ภบท.5 ของรัฐทำให้ชาวบ้านกลัวว่าจะถูกเรียกคืนที่ดิน ทำให้ทางชาวบ้านรวมตัวกันเรียกร้องเพื่อให้ออกเอกสารสิทธิ์ให้กับชาวบ้าน ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ค่อยขัดแย้งกับนายทุนแต่ขัดแย้งกับภาครัฐเรื่องการออกเอกสารสิทธิ์”

5.4 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 3

วัตถุประสงค์ข้อ 3. บูรณาการการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพออกมาเป็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนและคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง จังหวัด ตราด

คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 มาบูรณาการ เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนและคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวใน เกาะช้าง จ.ตราด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision)

“เกาะช้าง จ.ตราด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและมีความสามารถทางการ แข่งขันอย่างยั่งยืน”

ขั้นที่ 2 การกำหนดพันธกิจ (Mission)

1. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใน เกาะนุรักษ์
2. พัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความสามารถทางการแข่งขัน ทางการท่องเที่ยวของเกาะช้างอย่างยั่งยืน
3. การฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพของชุมชนในท้องถิ่นเกาะช้างให้สามารถแข่งขันได้ บนพื้นฐานของการแข่งขันเชิงธุรกิจ
4. การสร้างความสามารถทางการแข่งขันเพื่อให้เกิดความพึงพอใจและความ ภักดีของนักท่องเที่ยว

ขั้นที่ 3 การกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic goals)

1. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวในเกาะช้างเกิดจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเกาะนุรักษ์ ธรรมชาติ
2. ด้านความสามารถทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยว ทรัพยากรทางการ ท่องเที่ยวทั้งที่มีอยู่เดิมและที่สร้างขึ้นใหม่ได้รับการพัฒนาให้เกิดคุณค่าสูงสุด และเกิดความสามารถ ทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน
3. ด้านคุณภาพชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น คนในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอาชีพ เพื่อที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และแข่งขันได้ในเชิงธุรกิจ

4. ด้านการสร้างความพึงพอใจและความภักดี นักท่องเที่ยวที่มีการรับรู้ต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว มีความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว เห็นความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว และมีความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นที่ 4 การกำหนดกลยุทธ์ / การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning)

เป้าหมายที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์

กลยุทธ์ที่ 1.1 ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างในเชิงนิเวศ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มาจากภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1.2 สร้างเสริมความเข้มแข็งในการบริหารจัดการให้กับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของเกาะช้างทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ 1.3 สร้างเครือข่ายการรณรงค์ ป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งคนในและนอกพื้นที่เกาะช้าง

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาจิตสำนึกของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเกาะช้างทุกภาคส่วนให้เกิดการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติผ่านกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ทั้งทรัพยากรทางน้ำและทางบก

กลยุทธ์ที่ 2.2 พัฒนาชุมชนหรือหน่วยงานต้นแบบด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 2 ด้านความสามารถทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 3 อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทั้งที่มีอยู่เดิมและที่สร้างขึ้นใหม่อย่างมีคุณค่าและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่นให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 3.2 กำหนดนโยบายควบคุมสิ่งก่อสร้างและสถานบันเทิงให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพการให้บริการของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 4.1 พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีทักษะการให้บริการและการสื่อสารที่ได้มาตรฐาน

เป้าหมายที่ 3 ด้านคุณภาพชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองและสามารถแข่งขันได้ในธุรกิจการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 5.1 ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพโดยมีพื้นฐานจากการประกอบอาชีพดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการแข่งขันเชิงธุรกิจ

เป้าหมายที่ 4 ด้านการสร้างสภาพจิตใจและความรักดี

กลยุทธ์ที่ 6 การสร้างการรับรู้ต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 6.1 ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ 6.2 พัฒนาระบบสาธารณูปโภคการท่องเที่ยวในเกาะช้างให้มีคุณภาพ สามารถรองรับความต้องการและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

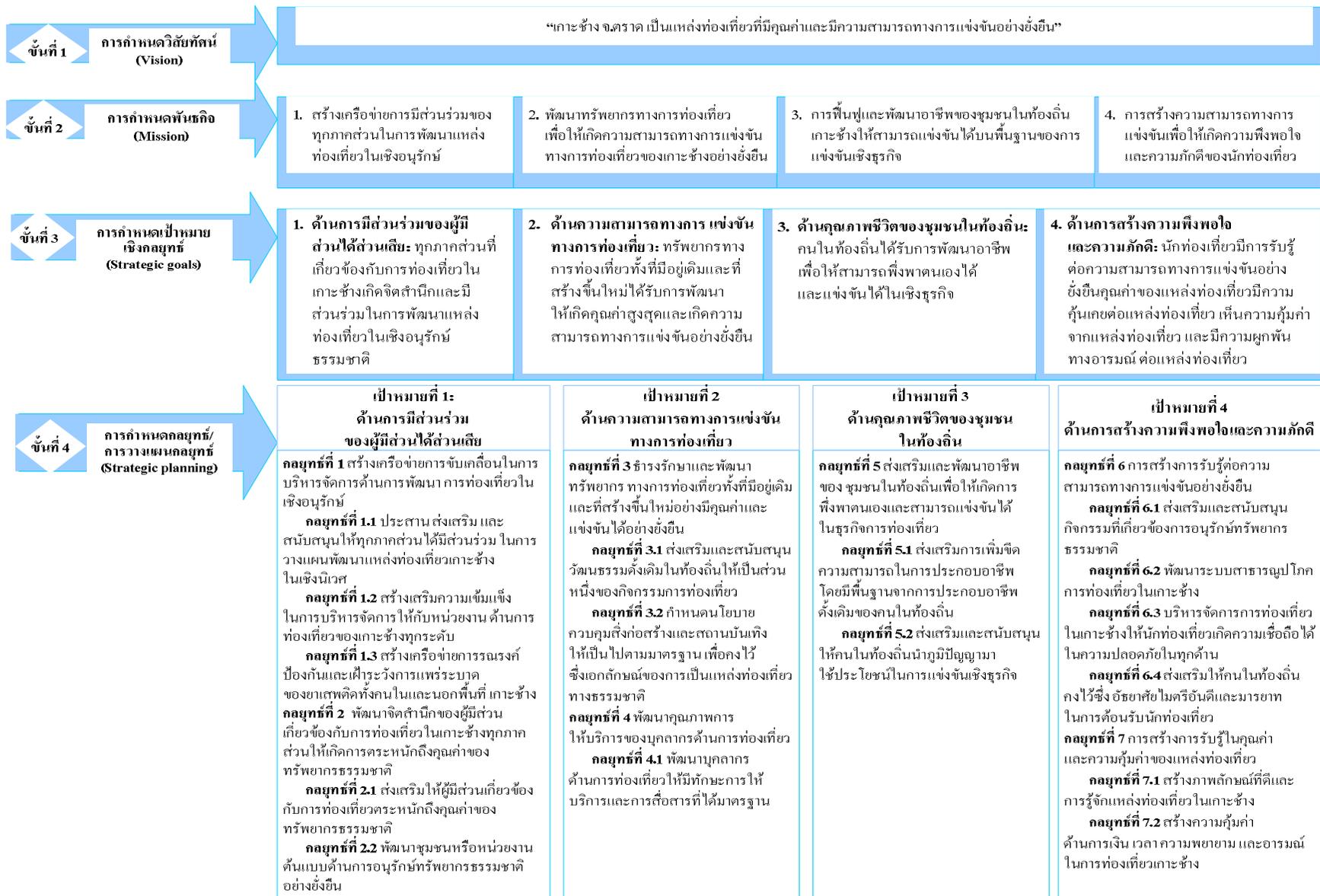
กลยุทธ์ที่ 6.3 บริหารจัดการการท่องเที่ยวในเกาะช้างให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อถือได้ในความปลอดภัยในทุกด้าน

กลยุทธ์ที่ 6.4 ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นคงไว้ซึ่งอักษาศีลไมตรีอันดีและมารยาทในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 7 การสร้างการรับรู้ในคุณค่าและความคุ้มค่าของแหล่งท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 7.1 สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง

กลยุทธ์ที่ 7.2 สร้างความคุ้มค่าด้านการเงิน เวลา ความพยายาม และอารมณ์ในการท่องเที่ยวเกาะช้าง



5.5 การอภิปรายผล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลการศึกษาวิจัยดังนี้

5.5.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีดังนี้ ปัจจัยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว) ความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน (อรรถาศัยไมตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการ) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (การแข่งขันด้านราคา) และการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม (ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) โดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นว่า ถ้ามีมากขึ้นจะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ดังกล่าวที่ให้ความสำคัญของภาพลักษณ์ตราแหล่งท่องเที่ยว (Keller, 1993) ความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว (Zeithaml, 1988, p. 14, Oliver & Swan, 1989) ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว (Williams & Vaske, 2003, Low & Altman, 1992; Hidalgo & Hernandez, 2001) การรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน (อรรถาศัยไมตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการ) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (การแข่งขันด้านราคา) และการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม (ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) (Cohen, 1988; Murphy et al., 2000) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีดังนี้ ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (การแข่งขันด้านราคา) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (ปัญหาเชิงนิเวศน์) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: (ขอบเขตของกิจกรรม/กิจกรรมพิเศษ) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม: (ทรัพยากรธรรมชาติ) และการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่: อาหาร/เครื่องดื่ม โดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ถ้ามีมากขึ้นจะสามารถอธิบายความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ซึ่งชี้ความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว (Williams & Vaske, 2003) ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว (Keller, 1993) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (การแข่งขันด้านราคา) (Dwyer et al., 2001 a,b) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (ปัญหาเชิงนิเวศน์) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่ (ขอบเขตของกิจกรรม/กิจกรรมพิเศษ) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม (ทรัพยากรธรรมชาติ) และการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่ (อาหาร/เครื่องดื่ม) (Cohen, 1988; Murphy et al., 2000) ซึ่งชี้ความสำคัญของปัจจัยเหล่านี้ว่า ถ้ามีมากขึ้นจะส่งผลต่อความพึงพอใจมากขึ้นด้วย

5.5.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้าง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีดังนี้ (ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว) ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม (ทรัพยากรธรรมชาติ) ปัจจัยคุณค่าของการท่องเที่ยว (การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว) ความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว และ การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (ปัญหาเชิงนิเวศน์) โดยถ้าปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ดีขึ้นจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างมากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เป็นปัจจัยกำหนดความภักดี ได้แก่ ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว (Kotler & Keller, 2009, p. 513) ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว (Oliver, 1980) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว) (McKercher, 1998) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม (ทรัพยากรธรรมชาติ) การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว (Kotler & Keller, 2006, p. 268) ความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว (Cho, 2001) และทัศนคติในประเด็นปัญหาเชิงนิเวศน์ (Spangenberg & Valentin, 1999) เหล่านี้ชี้ถึงความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวที่ส่งผลต่อความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้าง

ในทำนองเดียวกันมีปัจจัยต่างๆ ที่ดีขึ้น จะมีผลต่อความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ความผูกพันทางอารมณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว (Williams & Vaske, 2003) ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว (Oliver, 1980) การรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน (อรรถาศัยไมตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการ) (Smith, 1994) ความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยว (Cho, 2001) และการรู้จักแหล่งท่องเที่ยว (Kotler & Keller, 2006, P.268) ตามลำดับ

ในทำนองเดียวกันมีปัจจัยต่างๆ ที่ดีขึ้นจะส่งผลต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างซึ่งชี้ถึงความสำคัญของการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม (ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) และการรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่ (อาหาร/เครื่องดื่ม) Spangenberg & Valentin, 1999) ตามลำดับกล่าวคือโดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้างของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับวรรณกรรมที่ว่าภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อความสนใจและความน่าจะเป็นของการท่องเที่ยวซ้ำ (Milman & Pizam, 1995) ตลอดจนมีค่า Standardized coefficients ของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวโดยมีค่าสูงกว่าค่าของการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวและสอดคล้องกับวรรณกรรมที่ว่า การรู้จักเป็นงานชิ้นแรกของการรับรู้แต่ไม่เพียงพอหรือไม่สำคัญ/ไม่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ การรู้จักผลิตภัณฑ์เป็นงานชิ้นแรก และเป็นขั้นที่จำเป็นต่อการซื้อซ้ำ แต่เป็นสิ่งที่ไม่เพียงพอ โดยการรู้จักอาจไม่นำไปสู่พฤติกรรมการซื้อก็ได้ กล่าวคือ การ

รู้จักทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะทดลองใช้ ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จนั้น ดังนั้นขั้นแรกจะต้องรู้จักก่อนและยังต้องมีภาพลักษณ์เชิงบวกด้วย (Milman & Pizam, 1995) ปัจจัยด้านการแข่งขันจะมีอิทธิพลต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวซึ่งจะแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับลูกค้าเป้าหมาย ในกรณีนักท่องเที่ยวในประเทศทำเลที่ตั้ง คุณภาพการให้บริการและทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญที่สุด

5.5.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในการท่องเที่ยวเกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ต่อการท่องเที่ยวเกาะช้างที่ดีกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ในด้านการรับรู้ด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิม (ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) การรับรู้ด้านทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่ (สาธารณูปโภคการท่องเที่ยว และอาหาร/เครื่องดื่ม) ด้านการรับรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน (อภยาศัยไมตรีของชุมชนและคุณภาพการให้บริการ) การรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์ (ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว การแข่งขันด้านราคา (การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว) ด้านความคุ้มค่าจากแหล่งท่องเที่ยว และด้านความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว แสดงว่าชาวต่างชาติมีทัศนคติที่ดีในด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากสิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้เป็นสิ่งแปลกใหม่มีคุณค่า จึงมีข้อได้เปรียบทางการแข่งขันที่เหนือกว่าสำหรับเขา ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวนมากเคยมาท่องเที่ยวเกาะช้างหลายครั้งแล้วจึงมีทัศนคติที่ต่ำกว่า สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าสิ่งที่แตกต่าง และมีข้อได้เปรียบทางการแข่งขันที่เหนือกว่าจะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีกว่า (Aaker, 2005, p. 142)

แต่อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านปัจจัยของสถานการณ์: (ความปลอดภัยและการปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ) สูงกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติดีที่นักท่องเที่ยวต่างชาติในด้านมองเห็นความปลอดภัยในการเดินทางโดยเรือ และโดยรถ ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งมองเห็นความสะอาดปราศจากขยะมูลฝอยในบริเวณเกาะ หรือชายหาดและล่องน้ำ ความสะอาดของน้ำทะเล ความอุดมสมบูรณ์ของสภาพปะการัง และการไม่บุกรุกบริเวณชายฝั่งทะเล เนื่องจากเขามีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้มากกว่าจึงมีทัศนคติที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดด้านทัศนคติที่ว่าความรู้ความเข้าใจจะนำไปสู่ความรู้สึกที่ดี (Solomon, 2007, P.238) กล่าวคือ ความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มากกว่าจะส่งผลต่อความรู้สึกที่ดีกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ

5.5.4 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า

(1) การพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะช้าง ต้องการจัดการเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไป และลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ชาวบ้านยังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ ต้องสร้างเครือข่ายกับ

ผู้ประกอบการในการบริหารจัดการ ซึ่งการพัฒนาให้เกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรให้คนในชุมชนยังคงอาชีพเดิมไว้แต่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์และส่งเสริมหลายด้านร่วมกัน ด้านการท่องเที่ยว เช่น การทำโฮมสเตย์ การนำเที่ยววัฒนธรรม การเดินป่า ดำน้ำดูปะการัง ป่าชายเลน เป็นต้น

(2) ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยวเกาะช้าง มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล จึงกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตในการก่อสร้างอาคารต่างๆ ให้มีระบบการบำบัดน้ำเสียและมีการใช้ถังบำบัดน้ำเสีย ปัญหาด้านทรัพยากรปะการัง ควรมีการปลูกจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวและจัดกิจกรรมการปลูกปะการังตามเกาะต่างๆ การร่วมมือกันระหว่างหมู่บ้านต่างๆ ในการกำหนดแนวเขตห้ามไม่ให้เรือประมงเข้ามาลากอวน รวมทั้งการขอความร่วมมือกับทางสมาคมท่องเที่ยวและผู้ประกอบการซึ่งอยู่ในท้องถิ่น ปัญหาด้านการกำจัดขยะและการบุกรุกพื้นที่ที่มีมากจากนายทุน

(3) ประเด็นปัญหาด้านสังคม/วัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเกาะช้าง ปัญหาเรื่องการควบคุมเกี่ยวกับสถานบันเทิง อยากให้มีการแบ่งแยกโซนนิ่งสถานบันเทิง และมีการควบคุมให้มากกว่านี้ การที่มียกท่องเที่ยวจำนวนมากส่งผลต่อสภาพการจราจรที่หนาแน่นเพราะถนนแคบ การมีบาร์เยอะขึ้นทำให้มีปัญหาการขายบริการตามมา ส่วนปัญหาเรื่องยาเสพติดก็ได้มีการป้องกันและรณรงค์โดยคัดเลือกคณะกรรมการเพื่อร่วมกันเฝ้าระวัง รวมถึงการประชุมแจ้งเรื่องยาเสพติดและการให้ความรู้กับชาวบ้าน

(4) ประเด็นด้านเศรษฐกิจในการท่องเที่ยวเกาะช้าง การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนยังอยู่ในระดับน้อยมาก การประกอบธุรกิจของชาวบ้านจะเป็นธุรกิจเล็กๆ ส่วนคนต่างพื้นที่จะเป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่กว่า ควรมีแผนนโยบายการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพของชาวบ้านในพื้นที่ เช่น หมู่บ้านชาว ประมง การตั้งกลุ่มทำเกษตร การพัฒนาคุณภาพผลไม้ พืชผลการเกษตร โดยการสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้าน หาวิธีเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบและการขนส่ง

(5) ประเด็นด้านคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะช้าง การพัฒนาเกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในระดับสากล ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐจึงจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชั้นดีเข้ามา ส่วนการสร้างภาพลักษณ์ควรเน้นเรื่องการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทำทุกอย่างให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ให้มีการพัฒนาแบบมีทิศทางค่อยเป็นค่อยไป และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

(6) ประเด็นด้านการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเกาะช้าง ควรมีการขยายถนนให้กว้างขึ้นเพราะนักท่องเที่ยวเดินทางลำบาก ควรมีป้ายสัญลักษณ์จราจรตลอดเส้นทาง การให้บริการรถโดยสารที่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ค่าอาหารมีราคาแพงเกินไป และคุณภาพการให้บริการของ

พนักงานและรถโดยสาร และการท่องเที่ยวในเกาะช้างเป็นไปในลักษณะของต่างคนต่างทำ ขาดความร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์ เช่น ข้อมูลในเว็บไซต์ของเกาะช้างยังไม่เป็นปัจจุบัน ส่วนระบบสาธารณูปโภคสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวก็ยังมีไม่เพียงพอ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของศันสนีย์ หวังวรลักษณ์ (2547) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ซึ่งพบว่าการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบ ได้แก่ ความเสียหายของทรัพยากรปะการัง และยังขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบศึกษาธรรมชาติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรรัตน์ วิถีสวัสดิ์ (2550) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดย่านตามขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่เกาะช้าง จังหวัดตราด โดยพบว่าจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยเกิดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทรา ศรีสมวงศ์ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องชุมชนประมงเกาะช้าง: ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว และแนวทางการจัดการทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อมของชุมชนประมงเกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้เสนอแนวทางการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ชาวประมงยอมรับคือ การกำหนดเขตเพื่อการอนุรักษ์ การสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

5.6 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้จัดการในกิจการตลาดในแหล่งท่องเที่ยว ผลการวิจัยยืนยันถึงบทบาทที่สำคัญของการสร้างคุณค่าตรา (Brand equity) หรือคุณค่าแหล่งท่องเที่ยว (Destination equity) ในขณะเดียวกันคุณภาพและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน (Sustainability of environment) เนื่องจากเป็นที่ปรากฏชัดเจนว่าทรัพยากรธรรมชาติมีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะในระยะยาวนักท่องเที่ยวจะต้องการสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพสูง กล่าวคือ ต้องการความสะอาดและความงดงามของสิ่งแวดล้อมที่สามารถดูใจได้ ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นมลภาวะจะทำให้เกิดประสบการณ์ที่ไม่ดีของนักท่องเที่ยว ตลอดจนการส่งเสริมวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกาะช้าง จ.ตราด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันในการท่องเที่ยว

โดยคณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ได้จากการวิจัยมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน และสร้างคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง ดังนี้

5.6.1 การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันในการท่องเที่ยวในเกาะช้าง ประกอบด้วย

- (1) กิจกรรมเพื่อธำรงรักษาทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ดังนี้
 - (1.1) รักษาความสะอาดของน้ำทะเล หาดทราย และถนนหนทาง
 - (1.2) ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เช่น การปลูกป่า/ป่าชายเลน ปลูกปะการัง อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำและสิ่งมีชีวิตอื่นใต้ท้องทะเล
 - (1.3) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม และสร้างเครือข่ายระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ภาครัฐ ผู้ประกอบการ มัคคุเทศก์นำเที่ยว ชุมชน และนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันและช่วยกันเฝ้าระวังไม่ให้กระทำผิด เช่น โครงการรณรงค์ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ไม่จับและไม่ทำธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์น้ำและทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ไม่นำเศษหินดินทรายและเปลือกหอยออกจากพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยชี้ให้เห็นถึงบทลงโทษตามกฎหมายและบาปที่จะเกิดขึ้นจากการทำลายสิ่งแวดล้อม
- (2) กิจกรรมเพื่อธำรงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรทางวัฒนธรรม ดังนี้
 - (2.1) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น กิจกรรมเพื่อความบันเทิงในเทศกาลต่างๆ รวมทั้งการให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว
- (3) กิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่ทำธุรกิจท่องเที่ยวและชุมชน ดังนี้
 - (3.1) ฝึกอบรมให้บุคลากรที่ทำธุรกิจท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ และเกิดจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์และจริงใจในการให้บริการและทำธุรกิจกับนักท่องเที่ยว
 - (3.2) ฝึกอบรมด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรและประมงเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวให้แก่คนในท้องถิ่น

5.6.2 การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณค่าและความคุ้มค่าของแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง ประกอบด้วย

- (1) กิจกรรมเพื่อสร้างภาพลักษณ์และการรู้จักแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

(1.1) พัฒนาและจัดกิจกรรมการสื่อสารการตลาดผ่านสื่อต่างๆ ในทุกเทศกาล โดยเฉพาะสื่อเว็บไซต์ โดยชี้ถึงความงดงาม ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่างๆ

(1.2) จัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวภาครัฐ และชุมชน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการตั้งราคาโดยยึดหลักผลประโยชน์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่จ่ายไป เช่น การจัดแพ็คเกจทัวร์ระหว่างแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ

งานวิจัยที่คาดว่าจะดำเนินการต่อไป

1. เปรียบเทียบแนวทางการสร้างความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน และการสร้างคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวในเกาะช้าง จ.ตราด กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ที่มีทรัพยากรคล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันก็ได้
2. การพัฒนาภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสารการตลาดออนไลน์ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยว
3. การสร้างตราในแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นสากลระดับประเทศ และระดับโลก
4. ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นสากลระดับประเทศและระดับโลก
5. คุณค่าตราแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ความเป็นสากลระดับโลก
6. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่เป็นเกาะของประเทศไทยให้เกิดความยั่งยืนและมีความเป็นสากลระดับประเทศและระดับโลก
7. การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน
8. การพัฒนาจังหวัดตราดให้เป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาโครงการความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามแนวพื้นที่ชายฝั่งตอนใต้จากประเทศไทย ไปราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม